

॥ तैत्तिरीय ब्राह्मणम् ॥

॥ षष्ठमः प्रश्नः ॥

॥ तैत्तिरीयब्राह्मणे तृतीयाष्टके षष्ठः प्रपाठकः ॥

अञ्जन्ति त्वामध्वरे देवयन्तः। वनस्पते मधुना दैव्येन।
यदूर्ध्वस्तिष्ठाद्विणेह धत्तात्। यद्वा क्षयो मातुरस्या उपस्थे।
उच्छ्रयस्व वनस्पते। वर्ष्मन्पृथिव्या अधि। सुमिती मीयमानः।
वर्चोधा यज्ञवाहसे। समिद्धस्य श्रयमाणः पुरस्तात्। ब्रह्म वन्वानो
अजरः सुवीरम्॥१॥

आरे अस्मदमतिं बाधमानः। उच्छ्रयस्व महते सौभगाय।
ऊर्ध्व ऊ षु णं ऊतये। तिष्ठा देवो न संविता। ऊर्ध्वो वाजस्य
सनिता यदञ्जिभिः। वाघद्विर्विह्वयामहे। ऊर्ध्वो नः पाह्यः हंसो नि
केतुना। विश्वः समत्रिणं दह। कृधी न ऊर्ध्वा च रथाय जीवसे।
विदा देवेषु नो दुवः॥२॥

जातो जायते सुदिनत्वे अहाम्। समर्य आ विदथे वर्धमानः।
पुनन्ति धीरा अपसो मनीषा। देवया विप्र उदियर्ति वाचम्। युवा
सुवासाः परिवीत आगात्। स उ श्रेयान्भवति जायमानः। तं
धीरांसः कवय उन्नयन्ति। स्वाधियो मनसा देवयन्तः। पृथुपाजा
अमर्त्यः। घृतनिर्णिग्स्वाहुतः। अग्निर्यज्ञस्य हव्यवाट्। तः सबाधो

युतः सुचः। इत्था धिया यज्ञवन्तः। आचक्रुरग्निमृतयै। त्वं वरुण
उत मित्रो अग्ने। त्वां वर्धन्ति मतिभिर्वसिष्ठाः। त्वे वसु सुषणनानि
सन्तु। यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः॥३॥

सुवीरं दुवः स्वाहुतोऽष्टौ च॥

[१]

होता यक्षदग्निः समिधा सुषमिधा समिद्धं नाभां पृथिव्याः
सङ्गथे वामस्य। वर्ष्मन्दिव इडस्पदे वेत्वाऽऽज्यस्य होतर्यजं।
होता यक्षत्तनूनपातमदितेर्गर्भं भुवनस्य गोपाम्। मध्वाद्य देवो
देवेभ्यो देवयानान्पथो अनक्तु वेत्वाऽऽज्यस्य होतर्यजं। होता
यक्षन्नराशंसं नृशस्त्रं नृङ्ः प्रणेत्रम्। गोभिर्वपावान्स्थ्याद्वीरैः
शक्तीवान्नथैः प्रथमया वा हिरण्यैश्चन्द्री वेत्वाऽऽज्यस्य होतर्यजं।
होता यक्षदग्निमिड ईडितो देवो देवाः आवक्षद्भूतो हव्यवाडमूरः।
उपेमं यज्ञमुपेमां देवो देवहूतिमवतु वेत्वाऽऽज्यस्य होतर्यजं।
होता यक्षद्वरुहिः सुष्टरीमोर्णम्रदा अस्मिन् यज्ञे वि च प्र च
प्रथताः स्वासस्थं देवेभ्यः। एमेनदद्य वसवो रुद्रा आदित्याः
सदन्तु प्रियमिन्द्रस्यास्तु वेत्वाऽऽज्यस्य होतर्यजं॥४॥

होता यक्षद्वरु ऋष्याः कवप्यो कौषधावनीरुदाताभीर्जिहतां
विपक्षोभिः श्रयन्ताम्। सुप्रायणा अस्मिन् यज्ञे विश्रयन्तामृतावृधो
वियन्त्वाज्यस्य होतर्यजं। होता यक्षदुषासानक्ता बृहती सुपेशंसा
नृङ्ः पतिभ्यो योनिं कृण्वाने। सः स्मयमाने इन्द्रेण देवैरेदं

ब॒रुहिः सी॑दतां वी॒तामाज्य॑स्य॒ होत॑र्यजं। होता॑ यक्ष॒द्वैव्या॒
 होता॑रा म॒न्द्रा पोता॑रा क॒वी प्रचै॑तसा। स्वि॒ष्टम॒द्यान्यः क॑रदिषा
 स्व॒भिगूर्त॑मन्य ऊ॒र्जा सत॑वसेमं य॒ज्ञं दि॒वि दे॒वेषु॑ धत्तां
 वी॒तामाज्य॑स्य॒ होत॑र्यजं। होता॑ यक्ष॒त्तिस्रो॑ दे॒वीर॒पसा॑म॒पस्त॑मा
 अ॒च्छिद्र॑म॒द्येदम॑स्तन्वताम्। दे॒वेभ्यो॑ दे॒वीर्दे॒वमपो॑ वि॒यन्त्वाज्य॑स्य॒
 होत॑र्यजं। होता॑ यक्ष॒त्त्वष्टा॑र॒मचि॑ष्टुमपांक॑ रेतो॒धां वि॒श्रव॑सं
 यशो॑धाम्। पु॒रुरूप॑म॒काम॑कर्शन॑ सु॒पोषः॑ पोषैः स्या॒थ्सु॒वीरो॑
 वी॒रैर्वे॒त्वाऽऽज्य॑स्य॒ होत॑र्यजं। होता॑ यक्ष॒द्वन॒स्पति॑मु॒पाव॑स्रक्षद्वि॒यो
 जो॒ष्टार॑ श॒शम॒न्नरः॑। स्वदा॒थ्सव॑धितिर॒ऋतु॑थाद्य दे॒वो दे॒वेभ्यो॑
 ह॒व्यावा॒ङ्मेत्वाऽऽज्य॑स्य॒ होत॑र्यजं। होता॑ यक्ष॒दग्नि॑ः स्वाहाऽऽज्य॑स्य॒
 स्वाहा॑ मे॒दसुः॑ स्वाहा॑ स्तो॒काना॑ः स्वाहा॑ स्वाहा॑कृ॒तीना॑ः स्वाहा॑
 ह॒व्यसू॑क्तीनाम्। स्वाहा॑ दे॒वाः औ॒ज्य॒पा॒न्स्वाहा॑ऽग्नि॑ हो॒त्राञ्जु॑षा॒णा
 अ॒ग्न आ॒ज्य॑स्य वि॒यन्तु॑ होत॑र्यजं॥५॥

प्रियमिन्द्रस्यास्तु वेत्वाऽऽज्यस्य होत॑र्यजं सु॒वीरो॑ वी॒रैर्वे॒त्वाऽऽज्य॑स्य होत॑र्यजं च॒त्वारि॑ च
 (अग्निन्तनूनपातन्नराशंसमग्निमिड ईडितो ब॒रुहि॑दुरं उषासानक्ता दे॒व्यां ति॒स्रस्त्वष्टा॑रं वन॒स्पति॑मग्निम्। पञ्च
 वेत्वेकौ वि॒यन्तु॑ द्विर्वी॒तामेकौ॑ वि॒यन्तु॑ द्विवे॒त्वेकौ॑ वि॒यन्तु॑ होत॑र्यजं)॥ [२]

समि॑द्धो अ॒द्य मनु॑षो दुरो॒णे। दे॒वो दे॒वान् य॑जसि जा॒तवे॑दः। आ
 च॒ वह॑ मि॒त्रम॒हश्चि॑कित्वान्। त्वं दू॒तः क॒विर॑सि प्रचै॑ताः। तनून॑पात्प॒थ
 ऋ॒तस्य॑ या॒नान्। मध्वा॑ स॒मञ्ज॑न्स्व॒दया॑ सु॒जिह्वा॑। म॒न्मा॑नि धी॒भिरु॑त
 य॒ज्ञमृ॑न्धन्। दे॒वत्रा॑ च॒ कृणु॑ह्यध्व॒रं नः॑। नरा॑शंस॒स्य म॒हिमा॑न॒मेषा॑म्।
 उप॑ स्तोषाम॒ यज॑तस्य॒ यज्ञैः॑॥६॥

ते सुक्रतवः शुचयो धियन्धाः। स्वदन्तु देवा उभयांनि हव्या।
आजुह्वान ईड्यो वन्द्यश्च। आयाह्यग्रे वसुभिः सजोषाः। त्वं
देवानामसि यहू होता। स एनान् यक्षीषितो यजीयान्। प्राचीनं
बर्हिः प्रदिशा पृथिव्याः। वस्तोरस्या वृज्यते अग्रे अह्वाम्। व्यु
प्रथते वितरं वरीयः। देवेभ्यो अदितये स्योनम्॥७॥

व्यचस्वतीरुर्विया विश्रयन्ताम्। पतिभ्यो न जनयः शुम्भ-
मानाः। देवीर्द्वारो बृहतीर्विश्वमिन्वाः। देवेभ्यो भवथ सुप्रायणाः।
आसुष्वयन्ती यजते उपांके। उषासानक्ता सदतां नि योनौ। दिव्ये
योषणे बृहती सुरुक्मे। अधि श्रियः शुक्रपिशं दधाने। दैव्या होतारा
प्रथमा सुवाचा। मिमांसा यज्ञं मनुषो यजध्यै॥८॥

प्रचोदयन्ता विदथेषु कारू। प्राचीनं ज्योतिः प्रदिशा
दिशन्ता। आ नो यज्ञं भारती तूयमेतु। इडां मनुष्वदिह चेतयन्ती।
तिस्रो देवीर्बर्हिरेदः स्योनम्। सरस्वती स्वपंसः सदन्तु। य
इमे द्यावापृथिवी जनित्री। रूपैरपिः शङ्खवनानि विश्वा। तमद्य
होतरिषितो यजीयान्। देवं त्वष्टारमिह यक्षि विद्वान्॥९॥

उपावसृजत्मन्या समञ्जन्। देवानां पार्थ ऋतुथा हवीःषि।
वनस्पतिः शमिता देवो अग्निः। स्वदन्तु हव्यं मधुना घृतेन। सद्यो
जातो व्यमिमीत यज्ञम्। अग्निर्देवानामभवत्पुरोगाः। अस्य होतुः
प्रदिश्यतस्य वाचि। स्वाहाकृतः हविरदन्तु देवाः॥१०॥

यज्ञैः स्योनं यजध्यै विद्वानष्टौ च॥

अ॒ग्निर्होता॑ नो अ॒ध्वरे॑। वा॒जी सन्प॑रिणीयते। दे॒वो दे॒वेषु॑
य॒ज्ञियः॑। परि॑त्रिवि॒ष्ट्यध्व॑रम्। यात्य॒ग्नी र॒थीरि॑व। आ दे॒वेषु॑ प्रयो
दध॑त्। परि॒ वाज॑पतिः क॒विः। अ॒ग्निर्ह॒व्यान्य॑क्रमीत्। दध॒द्रत्नानि॑
दा॒शुषे॑॥११॥

अ॒ग्निर्होता॑ नो नव॑॥ [४]

अजै॑द॒ग्निः। अस॑न॒द्वाज॒न्नि। दे॒वो दे॒वेभ्यो॑ ह॒व्यावा॑द।
प्रा॒ञ्जोभि॑र्हिन्वा॒नः। धेना॑भिः कल्प॑मानः। य॒ज्ञस्यायुः॑ प्रति॒रन्। उप॒
प्रेष्य॑ होतः। ह॒व्या दे॒वेभ्यः॑॥१२॥

अजै॑दष्टौ॥ [५]

दै॒व्याः श॑मि॒तार॑ उ॒त म॑नुष्या आ॒रंभ॑ध्वम्। उ॒प॑नयत् मे॒ध्या
दु॒रः। आ॒शासा॑ना मे॒ध॑पतिभ्यां मे॒धम्। प्रा॒स्मा अ॒ग्निं भ॑रत। स्तृणी॑त
ब॒रुहिः॑। अ॒न्वेन॑ मा॒ता म॑न्यताम्। अ॒नु पि॒ता। अ॒नु भ्रा॒ता स॑र्ग॒र्भ्यः।
अ॒नु स॒खा स॒यूथ्यः॑। उ॒दीची॑ना॒ऽअस्य॑ प॒दो नि॑ध॒त्तात्॥१३॥

सूर्यं॑ चक्षु॑र्गमयतात्। वा॒तं प्रा॑णम॒न्वव॑सृजतात्। दि॒शः श्रो॑त्रम्।
अ॒न्तरि॑क्षम॒सुम्। पृ॒थि॒वीऽशरी॑रम्। ए॒क॒धाऽस्य॑ त्वच॒माच्छा॑तात्।
पु॒रा ना॒भ्या अपि॑शसो व॒पामु॒त्वि॑दतात्। अ॒न्तरे॑वोष्माणं वारयतात्।
श्ये॒नम॑स्य॒ वक्षः॑ कृणुतात्। प्र॒शसा॑ बा॒हू॥१४॥

श॒ला दो॑षणी॑। क॒श्यपे॒वाऽसा॑। अ॒च्छि॑द्रे श्रोणी॑। क॒वषो॑रू
स्त्रे॒कप॑र्णाष्टी॒वन्ता॑। षड्वि॑ऽशतिर॒स्य व॑ङ्क॒यः। ता अ॑नु॒ष्ठ्योच्या॑वयतात्।
गा॒त्रं गा॒त्रम॑स्यानूनं कृणुतात्। ऊ॒व॒ध्यगो॑हं पा॒र्थि॒वं ख॑नतात्। अ॒स्ना

रक्षः सꣳसृजतात्। वनिष्ठमस्य मा राविष्ट॥१५॥

उरूकं मन्यमानाः। नेद्वस्तोके तनये। रवितारवच्छमितारः।
अघ्निगो शमीध्वम्। सुशमि शमीध्वम्। शमीध्वमघ्निगो।
अघ्निगुश्चापापश्च। उभौ देवानाꣳ शमितारौ। ताविमं पशूꣳ
श्रपयतां प्रविद्धाꣳसौ। यथायथाऽस्य श्रपणन्तथातथा॥१६॥

धृताद्वाहू मा राविष्ट तथातथा॥ [६]

जुषस्व सप्रथस्तमम्। वचो देवप्सरस्तमम्। हव्या जुह्वान
आसनि। इमं नो यज्ञममृतैषु धेहि। इमा हव्या जातवेदो जुषस्व।
स्तोकानामग्ने मेदसो घृतस्य। होतः प्राशान प्रथमो निषद्य। घृतवन्तः
पावक ते। स्तोकाः श्रोतन्ति मेदसः। स्वधर्मं देववीतये॥१७॥

श्रेष्ठं नो धेहि वार्यम्। तुभ्यꣳ स्तोका घृतश्चुतः। अग्ने विप्राय
सन्त्या ऋषिः श्रेष्ठः समिध्यसे। यज्ञस्य प्राविता भवा। तुभ्यꣳ
श्रोतन्त्यघ्निगो शचीवः। स्तोकासो अग्ने मेदसो घृतस्य। कविशस्तो
बृहता भानुनागाः। हव्या जुषस्व मेधिर। ओजिष्ठन्ते मध्यतो मेद
उद्धृतम्। प्र ते वयं ददामहे। श्रोतन्ति ते वसो स्तोका अर्धित्वचि।
प्रति तान्देवशोर्विहि॥१८॥

देववीतय उद्धृतग्रीणि च॥ [७]

आवृत्रहणा वृत्रहभिः शुष्मैः। इन्द्रं यातन्नमोभिरग्ने अर्वाक्।
युवꣳ राधोभिरकवेभिरिन्द्र। अग्ने अस्मे भवतमुत्तमेभिः। होता
यक्षदिन्द्राग्नी। छागस्य वपाया मेदसः। जुषेताꣳ हविः।

होत॒र्यजं॑। वि॒ह्यख्य॒न्मन॑सा॒ वस्य॑ इ॒च्छन्। इन्द्रा॑ग्नी ज्ञा॒स उ॒त वा॑
सजा॒तान्॥१९॥

नान्या यु॒वत्प्रमं॑तिरस्ति॒ मह्यम्॑। स वां धियं॑ वाज॒यन्ती॑मतक्षम्।
होता॑ यक्षदिन्द्रा॒ग्नी। पुरो॒डाश॑स्य जु॒षेता॑ ह॒विः। होत॒र्यजं॑।
त्वामी॑डते अजि॒रं दू॒त्याय॑। ह॒विष्मन्तः॑ स॒दमि॑न्मानु॒षासः॑। यस्य॑
दे॒वैरास॑दो ब॒र्हिर॑ग्ने। अहा॑न्यस्मै सु॒दिना॑ भवन्तु। होता॑ यक्षद॒ग्निम्।
पुरो॒डाश॑स्य जु॒षेता॑ ह॒विः। होत॒र्यजं॑॥२०॥

सजा॒तान॒ग्नि॒न्दे च॑॥ [८]

गी॒र्भिर्वि॒प्रः प्रमं॑तिमिच्छ॒मानः॑। ई॒दृष्टे॑ र॒यिं य॒शसं॑ पू॒र्वभा॑जम्।
इन्द्रा॑ग्नी वृ॒त्रह॑णा सुवज्रा। प्र णो॑ नव्ये॒भिस्ति॑रतं दे॒ष्णैः।
माच्छे॑द्वा र॒श्मीर॑रिति॒ नाध॑मानाः। पि॒तृणां॑ श॒क्तीर॑नुयच्छ॒मानाः॑।
इन्द्रा॑ग्निभ्यां कं वृष॑णो म॒दन्ति॑। ता॒ह्यद्रीं॑ धि॒षणा॑या उ॒पस्थे॑।
अ॒ग्निं सु॑दी॒तिं सु॑दृशं गृण॑न्तः। न॒म॒स्याम॒स्त्वेड्यं॑ जा॒तवे॑दः। त्वां
दू॒तम॑र॒तिं ह॑व्य॒वाह॑म्। दे॒वा अ॑कृ॒ण्वन्न॑मृ॒तस्य॑ नाभिम्॥२१॥

जा॒तवे॑दो द्वे च॑॥ [९]

त्व॑ ह्य॒ग्ने प्रथ॑मो म॒नोता॑। अ॒स्या धि॒यो अभ॑वो दस्म॒होता॑।
त्व॑ सीं वृष॑न्नकृ॒णोर्दु॑ष्टरी॒तु। सहो॑ वि॒श्वस्मै॑ सह॑से सह॑ध्वै। अधा॒
होता॑ न्य॒सीदो॑ य॒र्जीया॑न्। इ॒डस्प॑द इ॒षय॑न्नीड्यः सन्। तं त्वा॑
नरः॑ प्रथ॒मं दे॒वय॑न्तः। म॒हो रा॒ये चि॒तय॑न्तो अ॒नुग्म॑न्। वृ॒तेव॑ यन्तं
ब॒हुभि॑र्वस॒व्यैः। त्वे र॒यिं जा॑गृ॒वांसो॑ अ॒नुग्म॑न्॥२२॥

रुशन्तमग्निं दर्शतं बृहन्तम्। वपावन्तं विश्वहां दीदिवा५सम्।
 पदं देवस्य नमसा वियन्तः। श्रवस्यवः श्रवं आपन्नमृक्तम्। नामानि
 चिद्वधिरे यज्ञियानि। भद्रायां ते रणयन्त सन्दृष्टौ। त्वां वर्धन्ति
 क्षितयः पृथिव्याम्। त्वं५ रायं उभयासौ जनानाम्। त्वं त्राता
 तरणे चेत्योऽभूः। पिता माता सद्मिन्मानुषाणाम्॥२३॥

सपर्येण्यः स प्रियो विक्ष्वग्निः। होता मन्द्रो निषसादा
 यजीयान्। तं त्वा वयं दम आ दीदिवा५सम्। उपजुबाधो नमसा
 सदेम। तं त्वा वयं५ सुधियो नव्यमग्ने। सुम्रायवं ईमहे देवयन्तः।
 त्वं विशो अनयो दीद्यानः। दिवो अग्ने बृहता रौचनेन। विशां
 कविं विशपति५ शश्वतीनाम्। नितोशनं वृषभं चर्षणीनाम्॥२४॥

प्रेतीषणि मिषयन्तं पावकम्। राजन्तमग्निं यजत५ रयीणाम्।
 सो अग्र ईजे शशमे च मर्तः। यस्तु आनदथ्समिधा हव्यदातिम्।
 य आहुतिं परि वेदा नमोभिः। विश्वेत्सवामा दधते त्वोतः। अस्मा
 उ ते महि महे विधेम। नमोभिरग्ने समिधोत हव्यैः। वेदीसूनो
 सहसो गीर्भिरुक्थैः। आ ते भद्राया५ सुमतौ यतेम॥२५॥

आ यस्ततन्थ रोदसी विभासा। श्रवोभिश्च श्रवस्यस्तरुत्रः।
 बृहद्विर्वाजैः स्थविरेभिरस्मे। रेवद्विरग्ने वितरं वि भाहि। नृवद्वंसो
 सद्मिद्वेह्यस्मे। भूरितोकाय तनयाय पश्वः। पूर्वोरिषो बृहतीरारे
 अघाः। अस्मे भद्रा सौश्रवसानि सन्तु। पुरुण्यग्ने पुरुधा त्वाया।

वसूनि राजन्वसुताते अश्याम्। पुरूणि हि त्वे पुरुवार सन्ति।
अग्रे वसु विधते राजनित्वे॥२६॥

जागृवाः सो अनुगमन्मानुषाणाश्चरषणीनां यतेमाश्यान्द्वे च॥ [१०]

आभरतः शिक्षतं वज्रबाहू। अस्माः इन्द्राग्नी अवतः
शचीभिः। इमे नु ते रश्मयः सूर्यस्य। येभिः सपितृत्वं पितरौ
न आयन्। होता यक्षदिन्द्राग्नी। छागस्य हविष आत्तामघा।
मध्यतो मेद उद्धृतम्। पुरा द्वेषोभ्यः। पुरा पौरुषेय्या गृभः।
घस्तान्नूनम्॥२७॥

घासे अज्राणां यवसप्रथमानाम्। सुमत्क्षराणाः शतरुद्रि-
याणाम्। अग्निष्वात्तानां पीवोपवसनानाम्। पार्श्वतः श्रोणितः
शितामृत उथ्सादतः। अङ्गादङ्गादवत्तानाम्। करत एवेन्द्राग्नी।
जुषेताः हविः। होतर्यजं। देवेभ्यो वनस्पते हवीःषि। हिरण्यपर्ण
प्रदिवस्ते अर्थम्॥२८॥

प्रदक्षिणिद्रश्नयां नियूय। ऋतस्य वक्षि पथिभी रजिष्ठैः।
होता यक्षद्वनस्पतिमभिहि। पिष्टतमया रभिष्ठया रश्नयाधित।
यत्रेन्द्राग्नियोश्छागस्य हविषः प्रिया धामानि। यत्र वनस्पतेः प्रिया
पाथाःसि। यत्र देवानामाज्यपानां प्रिया धामानि। यत्राग्नेर्होतुः
प्रिया धामानि। तत्रैतं प्रस्तुत्येवोपस्तुत्ये वोपावस्रक्षत्।
रभीयाःसमिव कृत्वी॥२९॥

करदेवं देवो वनस्पतिः। जुषेताः हविः। होतर्यजं। पिप्रीहि

देवा॑ उ॒शतो॑ यविष्ठ। वि॒द्वा॑ २ ऋ॒तू॑ २ ऋ॒तुप॑ते यजे॒ह। ये दै॒व्या॑
 ऋ॒त्विज॑स्तेभि॒रग्ने॑। त्व॑ २ हो॒तृ॒णाम॑स्याय॒जिष्ठः॑। हो॒ता॑ यक्ष॒दग्नि॑
 स्वि॒ष्ट॒कृत॑म्। अया॑ङ्गि॒रिन्द्रा॑ग्नि॒योश्छा॑ग॒स्य ह॒विषः॑ प्रि॒या धामा॑नि।
 अया॑ङ्गु॒नस्प॑तैः प्रि॒या पा॒था॑ २ सि। अया॑ङ्गु॒वाना॑माज्य॒पाना॑ प्रि॒या
 धामा॑नि। यक्ष॑द॒ग्नेर्हो॑तुः प्रि॒या धामा॑नि। यक्ष॑त्स्व॒ं म॑हि॒मान॑म्।
 आय॑जता॒मेज्या॑ इषः॑। कृ॒णोतु॑ सो अ॒ध्वरा॑ जा॒तवे॑दाः। जु॒षता॑ २
 ह॒विः। हो॒तर्य॑ज॑ ॥ ३० ॥

नूनमर्थं कृत्वा पाथा॑सि सप्त च॑ ॥ [११]

उपो॑ ह॒ यद्वि॑दथं वा॒जिनो॑ गूः। गी॒र्भिर्वि॑प्राः प्रम॑तिमिच्छमा॒नाः।
 अ॒र्वन्तो॑ न का॒ष्ठान्नक्ष॑माणाः। इन्द्रा॑ग्नी जोहु॑वतो॒ नर॑स्ते। वन॑स्पते
 रश॒नया॑ऽभि॒धाय॑। पि॒ष्टत॑मया व॒युना॑नि वि॒द्वान्। वह॑ देव॒त्रा
 दि॒धिषो॑ ह॒वी॑ २ षि॑। प्र च॑दा॒तार॑म॒मृते॑षु वोचः। अ॒ग्नि॑ २ स्वि॒ष्ट॒कृत॑म्।
 अया॑ङ्गि॒रिन्द्रा॑ग्नि॒योश्छा॑ग॒स्य ह॒विषः॑ प्रि॒या धामा॑नि ॥ ३१ ॥

अया॑ङ्गु॒नस्प॑तैः प्रि॒या पा॒था॑ २ सि। अया॑ङ्गु॒वाना॑माज्य॒पाना॑ प्रि॒या
 धामा॑नि। यक्ष॑द॒ग्नेर्हो॑तुः प्रि॒या धामा॑नि। यक्ष॑त्स्व॒ं म॑हि॒मान॑म्।
 आय॑जता॒मेज्या॑ इषः॑। कृ॒णोतु॑ सो अ॒ध्वरा॑ जा॒तवे॑दाः। जु॒षता॑ २
 ह॒विः। अग्ने॑ यद॒द्य वि॑शो अ॒ध्वर॑स्य होतः। पा॒वक॑ शो॒चे वे॒ष्ट्व २ हि
 यज्वा॑। ऋ॒ता य॑जासि म॒हिना॑ वियद्भूः। ह॒व्या वह॑ यविष्ठ॒ या ते॑
 अ॒द्य ॥ ३२ ॥

धामा॑नि भूरेकं च॑ ॥ [१२]

दे॒वं ब॒र्हिः सु॒दे॒वं दे॒वैः स्या॒त्सु॒वीरं॑ वी॒रैर्व॒स्तोर्वृ॒ज्येता॒क्तोः
 प्र॒भ्रिये॑ता॒त्यन्या॒त्राया॑ ब॒र्हिष्म॑तो म॒देम॑ व॒सुव॑ने व॒सुधे॑य॒स्य
 वेतु॑ यज॑। दे॒वीर्द्वा॑रः स॒ङ्घा॒ते वि॒द्वीर्या॑म॒ञ्छि॒थिरा॑ ध्रु॒वा दे॒वहू॑तौ
 व॒त्स ई॒मेना॒स्तरु॑ण॒ आ॒मिमी॑यात्कु॒मारो॒ वा न॑व॒जातो॒ मैना॒
 अ॒र्वा रे॒णुक॑काटः पृ॒ण॒ग्वसु॑वने व॒सुधे॑य॒स्य वि॑यन्तु॒ यज॑। दे॒वी
 उ॒षासा॑न॒क्ताऽद्या॑स्मिन् य॒ज्ञे प्र॑य॒त्य॒हेता॒मपि॑ नूनं दै॒वीर्वि॑शः
 प्रा॒या॑सि॒ष्टाः सु॒प्री॑ते सु॒धिते॑ व॒सुव॑ने व॒सुधे॑य॒स्य वी॑तां यज॑।
 दे॒वी जो॑ष्टी व॒सु॒धिती॒ ययो॑र॒न्याऽघा॑द्वेषा॒सि यु॒यव॑दान्याव॒क्षद्व॑सु
 वा॒र्या॑णि॒ यज॑मा॒नाय॑ व॒सुव॑ने व॒सुधे॑य॒स्य वी॑तां यज॑। दे॒वी
 ऊ॒र्जाहु॑ती॒ इष॒मूर्ज॑म॒न्याव॑क्ष॒त्सग्धि॑ः स॒र्पीति॑म॒न्या न॑वे॒न पूर्वं
 द॒य॑मा॒नाः स्या॑म॒ पुरा॑णे॒न न॑वं ता॒मूर्ज॑मूर्जाहु॑ती ऊ॒र्जय॑माने
 अ॒धाता॑ व॒सुव॑ने व॒सुधे॑य॒स्य वी॑तां यज॑। दे॒वा दै॒व्या हो॑ता॒रा
 ने॒ष्टा॒रा पो॑ता॒रा ह॒ताघ॑श॒सावा॑भ॒रद्व॑सू व॒सुव॑ने व॒सुधे॑य॒स्य
 वी॑तां यज॑। दे॒वीस्ति॒स्रस्ति॒स्रो दे॒वीरि॑डा॒ सर॑स्वती॒ भार॑ती
 द्यां भा॒र॑त्यादि॒त्यैर॑स्पृक्ष॒त्सर॑स्वती॒मः रु॒द्रैर्य॑ज्ञमा॒वीदि॑हैवे॒डया॑
 व॒सु॑म॒त्या स॒ध॒माद॑ म॒देम॑ व॒सुव॑ने व॒सुधे॑य॒स्य वि॑यन्तु॒ यज॑।
 दे॒वो न॑रा॒शः स॑स्त्रि॒शीर्षा॑ ष॒ड॒क्षः श॒तमि॑दे॒नः शि॒तिपृ॑ष्ठा आ॒द॑धति
 स॒हस्र॑मीं प्र॒व॑हन्ति मि॒त्राव॑रु॒णेद॑स्य हो॒त्रम॑र॒हतो॒ बृह॑स्पतिः
 स्तो॒त्रम॑श्वि॒नाऽऽध्व॑र्य॒वं व॒सुव॑ने व॒सुधे॑य॒स्य वेतु॑ यज॑। दे॒वो

वनस्पतिर्वरुषप्रावा घृतनिर्णिग्धामग्रेणास्पृक्षदान्तरिक्षं मध्येनाप्राः
 पृथिवीमुपरेणादृ० हीद्वसुवने वसुधेयस्य वेतु यजं। देवं
 बरुहिर्वारितीनां निधेधाऽसि प्रच्युतीनामप्रच्युतत्रिकामधरणं
 पुरुस्पारुहं यशस्वदेना बरुहिषाऽन्या बरुही० ष्यभि ष्याम वसुवने
 वसुधेयस्य वेतु यजं। देवो अग्निः स्विष्टकृत्सुद्रविणा मन्द्रः कविः
 सत्यमन्माऽऽयजी होता होतुर्होतुरायजीयानग्रे यान्देवानयाड्या०
 अपिंप्रेर्ये तं होत्रे अमथ्सत ता० संसनुषी० होत्रां देवङ्गमान्दिवि
 देवेषु यज्ञमेरयेम० स्विष्टकृच्चाग्रे होताऽभूर्वसुवने वसुधेयस्य
 नमोवाके वीहि यजं॥ ३३॥

यजेकं च॥

[१३]

देवं बरुहिः। वसुवने वसुधेयस्य वेतु। देवीद्वारिः। वसुवने
 वसुधेयस्य वियन्तु। देवी उषासानक्ता। वसुवने वसुधेयस्य वीताम्।
 देवी जोष्ट्री। वसुवने वसुधेयस्य वीताम्। देवी ऊर्जाहुती। वसुवने
 वसुधेयस्य वीताम्॥ ३४॥

देवा दैव्या होतांरा। वसुवने वसुधेयस्य वीताम्।
 देवीस्तिस्त्रस्त्रो देवीः। वसुवने वसुधेयस्य वियन्तु। देवो
 नराश० संः। वसुवने वसुधेयस्य वेतु। देवो वनस्पतिः। वसुवने
 वसुधेयस्य वेतु। देवं बरुहिर्वारितीनाम्। वसुवने वसुधेयस्य
 वेतु॥ ३५॥

दे॒वो अ॒ग्निः स्वि॑ष्ट॒कृत् । सु॒द्रवि॑णा म॒न्द्रः क॒विः । स॒त्यम॑न्माय॒जी
होता॑ । होतु॑र्होतुराय॑जीयान् । अ॒ग्ने या॑न्दे॒वानया॑त् । या॑ अ॒पिप्रेः॑ ।
ये ते॑ हो॒त्रे अम॑त्सत । ता॑ सं॒स॒नुषी॑ हो॒त्रा॑न्दे॒वङ्ग॑माम् । दि॒वि
दे॒वेषु॑ य॒ज्ञमे॑रये॒मम् । स्वि॑ष्ट॒कृच्चा॒ग्ने होता॑ऽभूः । व॒सुव॑ने॒ वसु॑धेय॑स्य
नमो॒वा॒के वी॑हि ॥ ३६ ॥

वी॒तां वे॒त्वभू॑रेकं च ॥ [१४]

अ॒ग्निम॒द्य होता॑रमवृणी॒ताय॑ यज॑मानः पच॑न्प॒त्तीः
पच॑न्पु॒रोडा॑शं ब॒ध्नन्नि॒न्द्रा॒ग्निभ्या॑ छा॒गं सूप॑स्था अ॒द्य दे॒वो
वन॑स्पति॑रभवदि॒न्द्रा॒ग्निभ्या॑ छा॒गेना॑घ॒स्तान्तं॑ मे॒दस्तः॑ प्र॒ति-
प॒च॒ताग्र॑भीष्टा॒मवी॑वृधेतां पु॒रोडा॑शेन॒ त्वाम॑द्यर्षं आ॒र्षेय॑ ऋ॒षीणां॑
नपा॑दवृणी॒ताय॑ यज॑मानो ब॒हुभ्य॑ आ स॒ङ्गते॑भ्य ए॒ष मे॑ दे॒वेषु॑ वसु॒
वार्या॑ यक्ष्य॑त इति॒ ता या॑ दे॒वा दे॒व॒दाना॑न्यदु॒स्तान्य॑स्मा॒ आ च॑
शा॒स्वा च॑ गुर॒स्वेषि॑तश्च होता॑रसि॒ भद्र॑वाच्याय॒ प्रेषि॑तो॒ मानु॑षः
सू॒क्तवा॒काय॑ सू॒क्ता ब्रू॑हि ॥ ३७ ॥

अ॒ग्निम॒द्यैक॑म् ॥ [१५]

अ॒ञ्जन्ति॑ होता॑ यक्ष॒त्समि॑द्धो अ॒द्याग्नि॑रजै॒दैव्या॑ जु॒पस्वा वृ॑त्रह॒णा गी॑र्भिस्त्व॒ ह्याभ॑रत॒मुपो॑ह॒ यद्दे॒वं
ब॒र्हिः सु॑दे॒वं दे॒वं ब॒र्हिर्अ॒ग्निम॒द्य पञ्च॑दश ॥ १५ ॥
अ॒ञ्जन्त्य॒ग्निर्होता॑ नो गी॑र्भिरु॒पो ह॒ यद्वि॑दथ॒ वाजि॑नः स॒प्तत्रि॑ंशत् ॥ ३७ ॥
अ॒ञ्जन्ति॑ सू॒क्ताब्रू॑हि ॥

हरिः ओम् ॥

॥ इति श्रीकृष्णयजुर्वेदीयतैत्तिरीयब्राह्मणे तृतीयाष्टके षष्ठः
प्रपाठकः समाप्तः ॥

 generated on **April 6, 2025**

Downloaded from

 <http://stotrasamhita.github.io> | [StotraSamhita](#) | [Credits](#)
